

Slovenski dom

Štev. 34.

V Ljubljani, sobota 12. februarja 1938.

Leto III.

Smisel najnovejšega političnega prevrata v Romuniji:

Kralj je prevzel vodstvo vse romunske politike

Bukarešta, 12. febr. o. Nova romunska vlada je pod predsedstvom patrijarha Mirona Cristea imela včeraj prvo dolgo sejo, na kateri je sprejela celo vrsto novih ukrepov (o katerih je naš list pisal že včeraj). Med njimi je uvedba vojaške cenzure nad vsemi listi, ki ne bodo smeli odslej objektivati niti najmanjše vesti o notranjih političnih nezadovoljstvih v Romuniji. Dovoljena bodo samo uradna poročila o notranjem in zunanjem položaju. Prepovedano je sleherni pisanje o delovanju političnih strank, prepovedano je razlaganje in oblikovanje vladnih sklepov, prepovedana je kritika ministrov kot oseb. Listi ne smejo prinašati več fotografij političnih voditeljev, ne prinašati nobenih političnih razglasov. Ne smejo se baviti z vprašanji, ki se nanašajo na državno obrambo in ne priobčevati poročil o tem, kdo vse bi utegnil vstopiti v novo vlado. Prav tako je strogo prepovedano pisati karkoli o zadevi sovjetskega odpravnik Butenka. O vseh teh stvareh bo dala vlada uradna poročila, kadar se ji bo zdelo umestno. Vsi včerajšnji listi so že izšli v znamenju novih cenzurnih navodil.

Razpust občinskih odborov

Bukarešta, 12. februarja. m. Notranji minister je izdal odlok, da se morajo razrešiti vsi župani in občinski odbori, ki jih je imenovala prejšnja vlada. Odslej bodo mogli postati župani samo vojaške osebe ali bivši višji državni uradniki, ki dozdaj še niso pripadali nobeni politični stranki. V manjših občinah, kjer je takšen odlok težje izvesti, bo občinski tajnik sklical občane, ki bodo iz svoje srede izvolili po tri najuglednejše osebe, ki bodo vodile občino.

Novi ministri iz 'avlija'o

Bukarešta, 12. febr. o. Po seji vlade so tuji časnikarji takoj obsuli odhajajoče ministre z vprašanji, kakšen je namen nenadnih političnih sprememb. Minister Avarescu je dejal, da je bila sprememba potrebna, ker so ukrepi Gogove vlade povzročili v Romuniji splošno zmedo, prav tako pa so tudi škodljivo vplivali na romunsko zvezo s tujimi državami, ker so vzbudile neopravičene očitke o dejanskem položaju v državi. Trgovinski minister Argetojani je dejal česnikarjem, da je bila država zadnje čase izpostavljena hudim pretresom, ki jih je mogoče popraviti samo z dobro trgovsko politiko.

Kar se tiče romunskih političnih strank, ki so dejansko že razpuščene, saj jim je prepovedano vse delo, so nekatere že zavzele stališče do nove vlade. Liberalna stranka je izjavila, da ne namerava ovirati dela, ki ga je začel kralj Karol za pomirjenje države, čeprav so njeni zastopniki v vladi stopili vanjo le kot zasebniki, kot kraljevi svetovalci, ne pa kot pooblaščenki stranke.

Načelnik narodne kmečke stranke Maniu, ki v vlado ni vstopil, je izjavil, da smatra novo vlado kot diktaturo s fašistovskimi stremeljenji, čeprav je kralj povabil tudi njega k sodelovanju, a je imel prevelike zahteve. Načelnik skrajne desnice, Codreanu, vodja bivše Železne garde, ni dal do zdaj še nobene izjave. Njegovo glasilo piše, da mora biti glavno načelo nove vlade, blagor domovine.

Vsa politika je v kraljevih rokah

Bukarešta, 12. febr. o. Vse razlage, ki jih je inozemsko časopisje včeraj in danes prineslo o novi romunski vladi in o pomenu nenadnih političnih sprememb, označujejo odločujoči romunski ljudje iz sedanjih vlad, kot nepravilne. Kakšna bo smer nove vlade in kakšen njen program, kaže kraljev razglas romunskemu narodu, ki poudarja, da je vsako delo političnih strank prepovedano.

Edino na tej podlagi je mogoče priti do notranjega mira v državi. Kralj je neprestano skušal sodelovati s političnimi strankami, ali ni uspel. Zato je bilo treba nezdravemu političnemu stanju narediti konec. Sestaviti je bilo treba novo vlado, ki je prosta političnih vplivov in ki jo bo podpiral ves romunski narod.

General Franco o potapljanju in napadih na angleške ladje

London, 12. febr. AA. (DNB) General Franco je izjavil Reuterjevemu dopisniku:

»Morsko roparstvo res obstoji v Sredozemskem morju, pa ne na naši strani. Učinek britanskih in francoskih ukrepov bo ničev. Španska rdeča vlada in sovjetska vlada lahko vsak trenutek naročila svojim podmornicam, da odlovejo iz svojih luk in napadejo nevarne ladje. Sredozemsko morje je loliško, da vojne ladje, ki zasledujejo podmornice, lahko podmornice prehitijo. Ne sme se pozabiti, da je španska rdeča vlada dala pred kratkim na razpolago več kot 250 milijonov zlatih pezov za propagandne namene v Evropi. Kakor hitro katera sovjetska podmornica potopi katero ladjo, začne propagandni avarat takoj delovati. Vtis, ki ga povzročajo v Veliki Britaniji vesti o potapljanju britanskih ladij, je razumljivo in je reakcija narodov naravnata.

Glede razmerja med Veliko Britanijo in Španijo je general Franco dejal, da se bo Velika Britanija na koncu koncev vendarle obrnila k nacionalistični Španiji.

Salamanca, 12. febr. AA. (DNB) Nacionalistične vojaške oblasti so objavile seznam materiala, ki so ga zaplenile na teruetskem bojišču. Iz seznama se vidi, da je večina vojnega materiala tujega izvora. Sporočilo, izdano pri tej priložnosti, pravi, da nihče ne more tajiti, da razne države podpirajo republikansko Španijo z vojnim materialom.

Iz razglasa je razvidno, da je kralj prevzel sam v roko vodstvo vse romunske politike ne zato, da bi dosegel kako demokratično združenje bivših strank kot odgovor na Gogovo poldiktatorsko vlado, marveč zato, da bo vodil Romunijo po novih potih. Vladi predseduje po imenu patrijarh, ki uživa nesporen ugled v vseh romunskih krogih, dejanski vodja pa je general Antonescu, ki je znan kot dolgoletni najzvestejši sodelavec kralja Karola. Tudi odredbe, ki jih je nova vlada izdala, pomenijo v marsičem ne omiljenje, marveč poostreitev tistega, kar je začel Goga s svojo desničarsko vlado. Strankarske politike in politične svobode v tako imenovanem demokratičnem smislu je v Romuniji po včerajšnjih spremembah konec. Zato tudi Maniu s svojo kmečko stranko ni šel v vlado.

Angleži napovedujejo začetek pogajanj z Italijo

London, 12. februarja. o. Današnji »Daily Express« piše, da pogajanja med angleškim zunanjim ministrstvom in italijanskim poslanstvom v Londonu ugodno napredujejo. Če se bodo razgovori končali tako, kakor pričakujejo, se bodo pogajanja za sporazum z Italijo lahko v kratkem začela tudi uradno.

List poudarja, da zahteva predsednik angleške vlade Chamberlain takojšnji sporazum z Italijo, dočim je zunanji minister Eden za to, da je treba ravnati počasi in previdno, češ da se je Italija preveč zapletla v špansko zadevo, ki jo treba rešiti prej, kakor pa podpisati kakšno pogodbo z Italijo.

List pravi, da Italijo silijo k pogajanjem gospodarske težkoče, ki jih je prinesla vojna v Abesiniji. Ta vojna je dosti veljala, a malo dala. Italija nujno potrebuje 25 milj. funtov šterlingov posojila od Anglije. Za to uslugo bi se Italija sporazumela z Anglijo o odstopu dela ozemlja ob Tanskem jezeru v Abesiniji. S tem bi Anglija dobila pod nadzorstvo izvir Nila, ker je neprecenljive važnosti za Egipt in za angleško oblast tam. Ta razlog je močnejši kakor vse drugo. Če bi Italija privolila v sporazum glede tega ozemlja, ne bo nobene ovire več za ureditev splošnega razmerja tam.

Žalovanje ob velikem mohamedanskem prazniku

Palestina zagrajena z bodečo žico

Jeruzalem, 12. febr. m. Za začetek velikega mohamedanskega posta bajrama, ko pričakujejo v Jeruzalem veliko mohamedanskih romarjev z vsega bližnjega Vzhoda, so angleške oblasti silno poostreile varnostne odredbe. Romarji smejo prihajati samo po nekaterih večjih cestah in po železnici. Vso severno palestinsko mejo proti Siriji in Libanonu so Angleži zaprli z bodečo žico, v katero so spustili električni tok velike napetosti, ker so čez sirske meje neprestano prihajali beduini, ki so skušali poškodovati petrolejski vod iz Musula do Haife. Ob navalu romarjev bi se ti napadi najbrž še pomnožili.

Te angleške odredbe so vzbudile silovito ogorčenje v arabskih krogih, ki so poslali visokemu komisarju ostro spomenico. Toda Angleži se za arabske pritožbe ne menijo, marveč so z ovirami iz žice zastavili tudi vse dohode v arabski predel starega Jeruzalema in preiskujejo vse ljudi, ki hodijo tja in ven, če nimajo orožja. Ker je v tem starem delu zbrana vsa arabska trgovina, pomenijo te odredbe hud udarec za arabske trgovce.

Prvi dan bajrama so v ugovor proti angleškemu pritisku po vsej Palestini praznovali kot dan žalovanja in so zvečer odpadle vse veselice in hrupna radost, ki je vsak večer po dnevu posta zavladala povsod. Zadnje dni so se spet pomnožili napadi na cestah, ki drže iz Jeruzalema na jug, na sever in do morja. Kljub nagosto razpostavljenim

Romunija je zadovolna

Bukarešta, 12. febr. AA. Rador: Ze snoči so vojaške oblasti prevzele svo oblast v svoje roke. Vodstvo javne varnosti bo pod neposrednim vodstvom notranjega ministrstva. Vojne oblasti lahko povsod plenijo orožje, cenzurirajo tisk in prepovedujejo razne spise.

Bukarešta, 12. febr. AA. Rador: Povsod so z zadovoljstvom sprejeli na znanje vest, da je patrijarh predsednik vlade. V najtežjih trenutkih romunske zgodovine so bili patrijarhi predsedniki vlad, da so zbrali okoli sebe vse sile romunskega naroda. Na čelu tako odličnih državnikov kakor so bili predsedniki vlad, mora biti samo taka osebnost kakor je patrijarh.

Sporazum o španskih prostovoljcih

London, 12. februarja. AA. (DNB.) »Times« razlaga včerajšnji sestanek med italijanskim poslanikom in angleškim zunanjim ministrom in navaja, da je bilo špansko vprašanje glavni predmet njunega razgovora. Sporazumela sta se glede na vsa vprašanja, čeprav obstojajo še precejšnje težkoče, zlasti glede umika prostovoljcev. Prav tako je treba pred končnim sklepom o tem sporazumu obvestiti francosko, nemško in belgijsko vlado.

»Daily Telegraph« poudarja, da obstoji upanje, da bo prostovoljsko vprašanje vendarle v kratkem likvidirano. Eden in Grandi sta med svojim včerajšnjim razgovorom proučila način, kako naj bi to vprašanje najhitreje rešila. Po poročilu drugih listov sta se oba državnika dogovorila, da bo odbor za nevmešavanje poslal v obe Španiji svoje zastopnike, ki naj zberejo točne podatke o številu prostovoljcev in pripravijo njihov umik. Odbor bo nato predlagal, naj 65% prostovoljcev takoj zapusti Španijo in se vrne domov. Stranki, ki bosta prvi izpustili iz svoje vojske 50%, bodo priznali vse vojne pravice.

stražam in kljub neprestano krožečim oklopnim avtomobilom, ne morejo Angleži arabskim upornikom do živega. Arabci nastopajo pogosto preoblečeni v angleške policijske uniforme.

Zveza za obrambo Palestine v Bagdadu je poslala vrhovnemu arabskemu vodstvu v Jeruzalemu brzojavko, v kateri pravi, da bo sedanja stanja v Palestini kmalu konec in da se bodo mohamedanci z vsega sveta zavzeli za svoje preganjane brate v Palestini.

Cerkev dobi tri nove svetnike

Vatikansko mesto, 12. febr. o. Na veliki nočni ponedeljek, 17. aprila, bo sv. oče slovesno proglasil med pontifikalno mašo v cerkvi sv. Petra tri nove svetnike katoliške Cerkve. Prvi med njimi je blaženi Andrej Bobola, poljski jezuit in mučenec iz 17. stoletja, drugi frančiškanski brat Salvador Da Horta, ki je umrl v Italiji 1566. leta, tretji pa je Janez Leonard, ki je umrl v Rimu leta 1609. Ta zadnji je bil eden od utemeljiteljev zavoda za širjenje vere »Propagande fide«. Ob tej priložnosti pričakujejo v Rim veliko število poljskih romarjev in romarjev iz nacionalistične Španije. Takoj po veliki nočni slovesnostih bo sv. oče odšel v svojo polno prestolnico Castel Gandolfo.

Včeraj je sv. oče sprejel več kardinalov, škofov in nadškofov v audienci. Španskega škofa iz Leona Carmela Ballestera Nyeta je imenoval za superiorja reda Htera svete ljubezni.

Praga, sred iče Kominterne za Sredn o Evropo

Vršana, 12. febr. AA. (DNB) Po poročilu poljske brzojavne agencije je češki komunist Gottwald imenovan za enega izmed petih tajnikov Kominterne. Po načrtu Kominterne za leto 1938 bodo ustanovili tri agitacijska središča v Evropi, in sicer v Pragi, v Baslu in Strassbourgu. Praga bo središče Kominterne za srednjo Evropo.

Vremensko poročilo

Rateče—Planica: —9, sončno, mirno, 95 cm pršiča, skakalnica uporabna.

Kranjska gora: —8, zračni pritisk se veča, 85 cm snega, pršič, sankališče in drsališče uporabno.

Dovje—Mojstrana: —3, sončno, vetrovno, 30 centimetrov pršiča na 30 cm podlage.

Pokljuka: —3, sončno, 23 cm pršiča na 185 cm podlage. Skakalnica uporabna.

Vogel: —6, sončno, mirno, 20 cm pršiča na 195 cm podlage. Po robovih sneg spihan.

Komna: —7, 15 cm suhega snega na 200 cm podlage, po roboh sneg spihan.

Sv. Janez ob Boh. jezeru: —3, sončno, 30 cm snega, prisojno sren, osončno pršič in srež.

Sv. Križ nad Jesenicami: —2, zračni pritisk se manjša, lahon pooblačenje, 3 cm novega suhega snega na 45 cm podlage.

Vesti 12. februarja

Italijanske oblasti zanikujejo poročila o tem, da bi bilo italijansko vojaško poveljstvo poslalo nekaj motoriziranih divizij na avstrijsko mejo zaradi nemirov, ki so baje izbruhnili v Nemčiji in ki bi se utegnili razširiti na Avstrijo. Vsa taka poročila so izmišljena.

Avstrijski kancler dr. Schuschnigg se bo jutri na Tirolskem sestal s predsednikom čekoslovaške vlade dr. Hodžem.

Poljski filmski tenorist Kiepara je gostoval v newyorški metropolitanski operi z velikim uspehom. Klicali so ga dvakrat pred zastor.

Rojstni dan egiptovskega kralja Faruka so slavili včeraj z velikimi veseliciami.

Ameriški rekordni letalec, polkovnik Lindberg, ki živi v Evropi kot agent ameriških letalskih tovarn, bo baje v kratkem obiskal rdečo Španijo, poslovno seveda.

21 smrtnih žrtve je bilo januarja in februarja pri raznih letalskih nesrečah na Angleškem.

Italijanske poslanike v Londonu je obiskal knez Husejin, ki pripada arabski vladarski rodbini v Jemenu. Knez bo potoval iz Londona v Italijo in bo teden dni gost italijanske vlade.

Udeležence evharističnega kongresa v Budimpešti iz nacionalistične Španije bo vodil polkovnik Moscardo, ki se je proslavil z junaško obrambo Alcarazja v Toledu.

Avstrijske oblasti zanikujejo poročila o tem, da bi bilo več nemških odstavljenih generalov bežalo čez mejo v Avstrijo.

Vsi, ki smo jim poslali letake za nagradno žrebanje, ki ga razpisuje lastništvo »Slovenec«, prosimo, da jih razdele v svojem kraju. — Propagandni oddelek »Slovenec«.

Poskusi z vitaminom »J«, čigar najdbo je razglasil pred kratkim newyorški zdravnik Steern, se nadaljujejo, a do zdaj nič ne poročajo, če so uspešni. Njihovo učinkovitost preskušajo predvsem z oziranjem na raka in živčne bolezni, pa menda ne bo iz vsega dosti.

Zedinjenje vsega irskega ozemlja v eni državi bo glavna zahteva irskega ljudstva, dokler bo žive. To je dejal predsednik svobodne irske države De Valera z ozirom na izid volitev v tistih predelih Irse, ki pripadajo Angliji.

50-letnico japonske ustave so praznovali z velikimi slovesnostmi pred dvema dnevnoma.

Ledena plošča z ruskimi znanstveniki plove ob gronlandski obali proti jugu. Znanstveniki so po radiu v zvezi z ladjami, ki jim hite na pomoč.

Mednarodni zbor za pomoč Kitajski se je začel danes v Londonu. Udeležuje se ga 600 odposlancev iz 40 dežel.

Italijanski besednjak za mornarico je izdala rimska akademija znanosti. Besednjak uvaja izvirne italijanske besede za vse predmete in pojme, ki so v zvezi z mornarico in pomorskim življenjem.

Velik diplomatski sprejem bo priredila nemška vlada 15. februarja.

Krožni polet čez italijansko Saharo bo od 18. do 28. februarja. Udeležili se ga bodo Nemci in Italijani.

Celotna vojaška obveznost v Avstriji bo trajala 18 mesecev. Od tega je eno leto namenjeno pravi vojaški službi, šest mesecev pa tako zvani dopolnilni službi. Uredbo o tem so baje v Avstriji sprejeli z navdušenjem.

Obisk angleške kraljeve dvojice v Indiji so odložili, ker bi bil kralj zaradi poti v Indijo predolgo odsoten iz Anglije, kar bi bilo z ozirom na nezanesljivi politični položaj na svetu, neumestno.

Sporazum o nemških političnih beguncih je podpisalo sedem držav v Zenevi. S tem sporazumom urejajo položaj beguncem.

193 milijonov lir novih izdatkov za gradnjo bojnih ladij je odobrila italijanska vlada.

Maršal Göring bo prišel lovit na Poljsko dne 23. februarja, to se pravi po velikem političnem govoru, ki ga bo imel Hitler pred nemškim državnim zborom.

Vsi nemški državljani v tujini se bodo morali vsake tri mesece zgledati pri svojih konzulatih baje zato, da jim bodo konzulati lažje nudili pomoč in varstvo.

Devetletnica sprave med Sveto stolico in italijansko državo so praznovali včeraj v Rimu.

Roosevelt pelje Ameriko v vojno s svojim oboroževanjem in vmešavanjem v zadeve, ki Amerike nič ne brigajo. To mu je očital v zbornici poslanec Libby.

81 komunističnih agentov, ki so pripravljali nemire, je prišla madžarska policija v manjšem kraju blizu avstrijske meje.

Spor med češkoslovaškimi agrarci in levicarji, s katerimi so bili do zdaj v dobrih zvezah, se vse bolj veča. Agrarni listi, kakor »Venkov« in drugi silovito napadajo komuniste in socialiste, češ da ravnajo po navodilih iz tujine in s tujim denarjem.

Predsedstvo odbora Balkanske zveze je prevzel grški ministri predsednik Metaksas.

Bolgarski trgovinski obračun za lansko leto je aktiven in presega bolgarski izvoz za 95.000.000 levov uvoz.

Dela za novo francosko bojno letališče pri Toulouseu so morali ustaviti zaradi nenadne stavke, ki so jo uprizorili komunisti.

V izvozu volnenih izdelkov je med evropskimi državami Italija na drugem mestu. Prekaša jo samo Anglija. Lani je Italija samo v Anglijo izvozila volnenih tkanin nad 3.000.000 metrov.

Pešci so pri prometnih nesrečah prav toliko odgovorni kakor avtomobilisti in drugi vozniki ter ne uživajo nobenih izjemnih pravic, saj je znano, da so ponavadi oni s svojo nerodnostjo in nediscipliniranostjo krivi nesreč. Tako je razsodilo londonsko adišče v tožbi o nesreči neke postarne gope, ki je mislila, da mora počivati ravno na križišču dveh cest. Take sodbe bi bile včasih potrebne tudi pri nas.

Svojo strokovno zvezo je ustanovila skupina anglikanskih kaplanov in župnikov v Chesterfieldu. Organizacija se je pridružila osrednji strokovni zvezi angleškega delavstva.

Kino
Matica

Telefon 21-24

Zabavna zgodba 3 snubcev v modernem svetu Pariza in Svice
v filmski komediji s
CLAUDETTE COLBERT **Rendez-vous v Parizu**
(Pariser Bekanntschaften)
Film v nemškem jeziku.
Predprogram: »MELODIJE in JAZZ«
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri in v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

Ljudje iščejo dela in kruha

En dan na Borzi dela v Ljubljani

Ljubljana, 12. februarja.

Življenje po svetovni vojni je prineslo s seboj marsikaj novega. Ko so se vračali s front tisoči kmetov in delavcev na svoje domove, ki so jih prepustili v oskrbo ženskim rokam, je bilo treba vseposredovati kaj popravljati in zgraditi znova. Treba je bilo začeti novo življenje. Nezarane njive in polja je bilo treba zorati, tisočim delavcem pa, ki so ostali brez domov, je bilo treba urediti posredovalnice za dela. Tako so po vojni nastale po večjih mestih naše države, kakor n. pr. v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu *Borze dela*, ki so imele nalogo, da posredujejo dela, da vodijo pregled o zaposlitvi in brezposelnosti delavstva, poleg tega pa so Borze dela nudile delavstvu, ki je bilo zavarovano za primer brezposelnosti, primerno podporo. Medtem ko so ostale Borze dela v državi borze za nepravilno delavstvo in podeželski proletarijat, pa so slovenske Borze dela v Ljubljani, Mariboru, Celju, Murski Soboti predvsem borze za boljše, redkeje profesije, kot n. pr. za strojne ključavničarje, mizarje, kleparje in podobno.

Borza dela v Ljubljani

Pred Delavskim domom na oglu Bleiweisove in Gosposvetske ceste je zlasti ob torkih, sredah in petkih izredno živahno. Vse dopoldne je pred Delavskim domom, kjer ima svoje prostore Borza dela, polno kolesarjev, ki so prišli na borzni urad iz bližnje ali daljnje ljubljanske okolice, bodisi da vložijo prošnjo za podporo, ali pa so prišli vprašati, če je prošnja že ugodno rešena in kdaj lahko pričakujejo prvi denar.

Vsako si lahko predstavlja mrzlično razpoloženje in težko pričakovanje tistih ljudi, ki so morda že dalj časa brez dela. Vse njihovo upanje, ki je obenem tudi poslednje, je mala podpora. Delo je še zmerom težko dobiti, posebno zdaj v zimskem času, ko vsa sezonska dela počivajo.

Tako sem si zaželel malo solate. Vsaj za dva dinarja mi jo dajte — je dejal včeraj na trgu brezposelnih družinski oče prodajalci soliva. — In ko je dobil zvrhano mero že nekoliko ovele solate, je potegnil iz žepa stotak: — Poglejte, danes sem dobil prvič na Borzi dela malo podpora, sto dinarjev. Malo je, toda za silo bo že. Vso zimo smo stradali in otepali zgolj krompir in fižol, ki smo ga naprosili od dobrih ljudi. Za danes pa smo si zaželeli malo solate.

Tako prihajajo na Borzo dela in prinašajo z okorno roko podpisane in od OUZD potrjene prošnje. Upajo, morda bo kakšna podpora. In tih prošnji je na kupe. Ta je že popolnoma obupal, da bo kaj dobil. Morda je imel še premalo mesecev službe.

Toda, če prošnja le ustreza predpisom, dobi podporo vsakdo.

— Zglasi se na Borzi dela, čaka te denar. — To je bila beseda prijateljeva. In prijatelj je ves vesel šel na Borzo — prejel prvi tedenski obrok šest kovačev.

Pred dnevi je prejelo okrog 650 ljudi nad 100.000 dinarjev podpore.

3.390.065 din podpor

Da podpore vendarle niso tako malenkostne in da je delo, ki ga opravljajo Borza dela, velikega socialnega pomena, bo vsakdo videl iz naslednjih podatkov. Samo v Ljubljani je bilo v lanskem letu izplačanih 2 milijona 56.664 dinarjev podpor, v Mariboru je bilo izplačanih 861.512 dinarjev, v Celju 888.842 dinarjev, v Murski Soboti 83.047 din podpora, tako da je bilo skupno izplačanih podpor lani za 3.390.065 din. Ker pa je bil v proračunu določen kredit samo 2.317.225 din za podpore, vidimo, da je bilo izplačanih za 1.072.843 din več podpor kot je bilo v proračunu določeno. Kar je bilo več podpor izplačanih, je Borza dela vzela iz rezervnega fonda, ki ga je prihranila v času gospodarske konjunktore.

15 milijonov posojil

Omenimo naj, da je prvo borzo dela ustanovila deželna vlada, od tedaj pa do danes je Borza dela v teh letih dala okoli 15 milijonov dinarjev za razne zgradbe, ki so se zgradile pretežno s pomočjo brezposelnosti posojila. Tako je dala Borza dela ljubljanski občini 5.700.000 din posojila za zgradbo Delavskega doma, 1.800.000 din za zgradbo Delavske zbornice v Ljubljani, celjski občini 170.000 din za Delavsko zbornico, za Delavski dom v Kranju 250.000 din, za Bratovski skladnici na Jesenicah 500.000 din za podpiranje brezposelnih kovinarjev pred leti, občini Celje 500.000 din za zgradbo delavskih dvostanovskih hiš, dalje celjski občini dva milijona za zgradbo Delavskega doma s kopališčem, občini Maribor dva milijona za zgradbo delavskih stanovanjskih hiš, Mariboru 1.050.000 din za zgradbo Delavskega doma v Gre-

Pozor! Roman Pozor!

Poročnik
indijske brigade

izide prve dni marca v knjigi.

Krasna knjiga bo obsegala okrog

300 strani
velike oblike s slikamiCena: Za naše naročnike 14 dinarjev
za nenaročnike 24 dinarjev

Vsak nov naročnik, ki se prikladi od danes dalje direktno, ne po kom drugem, in plača naročnino za tri mesece naprej, dobi to lepo knjigo

zastonj!

Naročila sprejema: Uredništvo »Slov. doma«.

goričevi ulici, Murski Soboti 700.000 din za zgradbo najmodernejšega Delavskega doma pri nas, občini Hrastnik pa 260.000 din za zgradbo enostanovanjskih delavskih hiš. Vse ta denar je dala Borza dela v Ljubljani brezobrestno na 25 letno amortizacijo.

Pobijanje brezposelnosti

V zadnjih letih je Borza dela izdala zlasti mnogo denarja za pozitivno pobijanje brezposelnosti s posredovanjem dela. Doba krize je sicer zelo ubila posredovanje, vendar pa se Borza dela v Murski Soboti obeta veliko posredovanje za zaposlitev okrog 7000 ljudi iz Prekmurja v Franciji in Nemčiji. Prej so vsi ti ljudje iz Prekmurja hodili na delo na Madžarsko, v naši državi pa bi pritisk prekmurskega kmečkega proletarijata v industrijska središča povzročil samo večjo brezposelnost.

Posredovanje raznih borz ubija predvsem prevelika proizvodnja v pekarski, kovinski, lesni in mizarski stroki. Mala obrt propada, dobro pa se godi veliki obrti. Tako imajo danes peki večinoma parne pekarne in bi bilo treba samo še tega, da bi imeli peki pravico, da bi smeli razvažati kruh po deželi, pa bi bila ubita tudi pekarska obrt na deželi in podobno.

Glede zaposlenja naših ljudi v tujini naj omenimo, da se ljudje, ki služijo po tujih deželah, pritožujejo večinoma zaradi hrane, ki je zanje ne navadna in je niso vajeni. Letos se je posrečilo borzam skleniti dogovor, da bodo naši ljudje zaposleni v skupinah in jim bo mogoče imeti svojo domačo kuhinjo. Vsaka pritožba naših ljudi bo šla k nemškemu uradu, ki bodo take primere izkoristili ali sicer vsebinsko pritožbo raziskali in uspeh sporočili našim borzam. Letos bo šlo v Francijo od nas nad 1500 poljedelskih delavcev, v Nemčijo pa okrog 5000.

Sezonski delavci

Zadnje dneve povzročajo največji naval na Borzo dela naši sezonski delavci, ki so odvisni predvsem od sezonskega dela. Sezonski delavci dajo podporo na podlagi članstva in bolniškega zavarovanja v zadnjem letu. Pri tem naj omenimo, da se bodo letos izplačevale podpore samo do prvega julija po starih iznosih, to je tedensko za samsca 60 din, za vsakega družinskega člana pa še 18 din.

Kakor v norišnici...

Borza dela, to je borza življenja naših malih ljudi. Na eni strani piše: Vstop samo za moške, na drugi pa: Vstop samo za ženske. Težko je priti do upravnika in spregovoriti z njim nekaj besed. Opraviči se, da zdaj ni mogoče: »Saj vidite, da smo kakor v norišnici!« In res, tu je toliko življenja, ki čaka, in ljudje, ki z zadnjo nitko vise na upanju, da dobe vsaj nekaj! Morda danes, jutri, popitrišnjem, čez en mesec. Služkinje in delavci, Marsikdo gre in podpora še isti dan zapije, drugi pa je nese domov, da bo za kruh otrokom. Kajti težko je življenje. Mnogi zaman iščejo dela.

Okrajni odbor za pospeševanje
gozdarstva v Kočevju

Kočevje, 11. februarja.

V splošnem prevladuje mnenje, da ima naš okraj neusahljiv vir gozdnega bogastva. Kadar se omenja Kočevsko, tedaj se spomnimo tudi na kočevske pragozdove, kakor da so tod gozdovi, kjer še sekira ni zapela svoje uničujoče pesmi in kjer naj bi bilo domovanje mogočnega divjadi: volkov, kočevskih medvedov, divjih mačk in divjih prašičev.

Kakor pa bomo videli iz tega opisa, je stanje gozdov kočevskega okraja dosti drugačno. Okraj zavzema drugo mesto v gozdni površini s svojimi 39.400 ha gozda. Od gozdnih okolišev ima največ gozda občina Koprivnik (58%) in v odstotkih pa ima najmanj gozdne površine občina Kočevje okoli 1%, ki ima le 18% gozda.

Iz nekdanjega gozdnega kočevskega gozda so izsekali v zadnjih desetletjih ogromne količine lesa. Delno neobdelan, večinoma pa obdelan les so v pretežni večini izvozili v dežele ob Sredozemlju: v Afriko, Algerijo, Španijo, Egipt in Grčijo. Velike množice lesa so dobili iz Auerspergovih, Koslerjev in Kajfeževih gozdov ter gozdov zasebnikov in manjših lesnih družb. Omeniti je še posebej lesno podjetje večjega obsega »Jugoles« iz Črnomlja, ki tudi odvažata posekani les po svoji 27 km dolgi gozdni ozkotirnici na svoje žage iz kočevskih gozdov.

V splošnem so v našem okraju mešani gozdovi, ki v njih prevladujeta jelka in smreka. Danes pa so gozdovi že zelo močno izsekani. V tem prednjačijo zlasti južnovzhodni deli okraja, precej pa tudi gozdne poseke občin Mozlja, Kočevja okolice, Koprivnika, Fare in Starega loga.

Proslava 16. obletnice
papeževskega kronanja
v Mariboru

Maribor, 11. februarja.

V nedeljo se bo v Mariboru slovesno praznovala 16. obletnica kronanja sv. očeta. Spored je naslednji:

Ob 9.15 se zberejo zastopstva cerkvenih in katoliških organizacij z zastavami pred škofijsko palačo. Ob 9.30 je slovesen vhod prevzvišenega knezoškofa v stolnico v spremstvu duhovnikov in zastopstev. V stolnici bo slovesni cerkveni govor, katerega bo imel knezoškof dr. Tomazič, nato pa pontifikalna sv. maša. Po sveti maši bo zahvalna pesem. — Zastavonoše naj stoji ob straneh v cerkvi tako, da bo vernikom dan prost pogled na glavni oltar.

Po končani cerkveni slovesnosti sledi v dvorani Uniona zunanja proslava s sledečim sporedom: pesem moškega zbora, govor dr. Josipa Leskovarja, deklamacija, pesem moškega zbora, zaključna beseda in papeška himna. Pričakovati je, da bo mariborsko prebivalstvo ob tej manifestaciji napolnilo dvorano.

Zveza fantovskih odsekov je priredila
svoje prve slovanske smuške tekme

Ljubljana, 12. febr.

Zveza fantovskih odsekov prireja te dni prve slovanske smuške tekme. Dne 8. februarja zvečer so se pripeljali na Jesenice češki Orli. Na postaji jih je sprejel ožji odbor. Temu kratkemu, a prisrčnemu sprejemu je sledil oficijelni, ki ga je otvoril g. Ivo Kermavner. Bratje Čehoslovaki so se zahvalili za dokaze našega iskrenega prijateljstva in izjavili, da se jim pri nas zdi prav tako kakor doma, da v srce med našim in njihovim domovanjem ni meja, ne dolin, ne gora, ne jezer, ne črt, ki so jih na zemljepisno karto vrisali samovoljni krojitelji evropske politične strukture.

Takoj drugi dan dopoldne, dne 9. februarja, so se tekmovalci odpravili na trening. Povzpeli so se na Španov hrib, kjer je izpeljana proga za smuk. Naši znani državni reprezentanti so s slajnim Čirilom Pračkom na čelu vozili, da jih je bilo veselo gledati. Proga je izpeljana odlično in je tudi pošteno »zabeljena«. Ponekod je precej zaledenela, tako da je marsikomu zmanjkalo za hip tal in se je moral seznaniti z »mekim« elementom. »Topovci« so vozili z brzino 70ih do 80ih kilometrov. Tu pa tam je zahrčala smučka ali pa se je ena palica pretvorila v dve. Konec so se pri treningu pojavili tudi češki Orli. Vozili pa so mnogo bolj previdno in manj sigurno kakor naši tekmovalci. Poznało se jim je, da doma nimajo prilike, da bi strasirali tako težko progo. No, pa od ure do ure jim je slastvar bolj izpod nog. Seveda je z rastočo spretnostjo in z rastočim pogumom prišlo na vrsto tudi večje število padcev. K sreči niso bili ti padci prav nič hudi. Možje so se pobrali, naši in Čehi, se zasmejali in se znova pogнали po strmini, da se je kar kadilo in prišlo izpod smuč.

Pri treningu je bilo opaziti, da Čehi našim tekmovalcem v obliki alpskih disciplin najhitrje ne bodo kos. Naši fantje so le veliki mojstri v teh disciplinah. Seveda Jeseničanom tudi med našimi tekmovalci nihče ni približno ni kos. Na tekmah, kjer imata precejšnje besedo sreča in smola, zlasti v alpskih disciplinah, je seveda vprašanje prvih zmagovalcev kljub stodontnim favoriziranjem vendarle še odprta reč. Spomniti se moramo le zadnjih dogodkov v Garmsch-Partenkirchenu, pa si bomo takoj na jasnem. Za našo trditve sta najboljši priči Allais in Szelos. Vendar lahko v vsakem primeru računamo, da bodo prva mesta v alpski kombinaciji odnesli člani naše Zveze fantovskih odsekov, saj imamo lepo vrsto odličnih vozačev, tako da eventualna smola tega ali onega našega smučkega »zvezdnika« ne bo mogla odločilno vplivati na izid tekme.

Drugeče pa bo najhitrje v klasični kombinaciji. Kakor je videti, se bodo Čehi pri alpski kombinaciji nekoliko tudi štedili, da bi se kakšnemu tekmovalcu ne prpetila nerodna nezgoda.

— nalašč zato, da bi se ohranili sveže in zdrave za nedeljske skoke in tek v Planici. Vsekakor tudi naši fantje za nedeljski del programa nikakor ne nameravajo vreči puške v koruzo. Podoba je, da se bo tudi tod razmahnila ognjena bitka za zmago. Vendar se nam zdi, da se bodo bratje Čehoslovaki v tej borbi obnesli boljše kot naši. Sicer pa — kaj bi dajali prognoze, saj bomo v nedeljo itak videli, kako bo!

Pri Sv. Križu in na Črnem vrhu vlada nad vse svečano razpoloženje. Vse hiše so okrašene z našimi državnimi zastavami; v Boštjanovem hotelu, kjer domuje češkoslovska ekipa, pa je poleg naše izvešena tudi češkoslovska državna zastava. Mrzlično razburjenje se polasa vseh prebivalcev in tekmovalcev. Veliki dnevi bratske močate borbe so tik pred durmi. Pomožno osebo je že postavilo telefonsko progo, popravilo in uredilo smuško progo, tako da je vse v redu: tekme se lahko prično. V Gorenjski koči zboruje »generalni štab« tekmovalca. Sodniški zbor je še na mestu. Predzadnji večer prehaja v noč. Še jutri dopoldne trening, še ena noč — in...

Deseti februar je napočil. Za smuk in slalom se je prijavilo toliko tekmovalcev, da se je sodniški zbor odločil za posebno operacijo. Razdelil je tekmovalce na dva razreda: v prvi razred so prišli po zrebu tile korenjaki: 1) Praček (Jesenice), 2) Masterle (Škofja Loka), 3) Šmatek (Ljubljana), 4) Žnidar (Jesenice), 5) Hafnet Davorin (Jesenice), 6) Langus (Jesenice), 9) Finžgar (Kropa), 10) Zvan Lojze (Jesenice), 11) Hanuš (Čehosl. Orel) in 12) Čiverny (Čehosl. Orel). Vsi ostali pa so oddeljeni v drugi razred. Zanimanje je seveda namenjeno in obrnjeno v tekmovalce, ki so v prvem razredu. Favoriti so Praček, Žnidar, Zvan Lojze, seveda ni kar tako pozabiti na dejstvo, da se sreča nasmehne tudi kakšnemu drugemu tekmovalcu. Naj ima kakšen favorit smolo, pa se bo kdo drugi usedel na mesto, ki bi ga bil sicer lahko zasedel on. Posebno pri smuku se take stvari kaj rade dogajajo. Mojstrom spodleti, pa jih srečno premaga mnogo slabši tekmovalci.

Predvčeršnjim so idealni delavci — sami naši fantje, ki težko delajo dan za dnem v tovarnah in na njivah, izvedli še zadnje priprave. Sodniški zbor se je živahno posvetoval. Pisarna je »odprla polno paro«. Nekaj moči ima pri Svetem Križu, nekaj pa na Črnem vrhu.

Ptuj

Tujskoprometni tečaj v Ptuju. Banska uprava priredi dne 17. februarja v mestnem gledališču enodnevni tujskoprometni tečaj. Vabljeni vsi! Vstop brezplačen! Informacije pri »Putniku« v Ptuju.

DANES PREMIERA

V gl. vlogah idol filmske publike

Errol Flynn

dvojčka BILLY in BOBBY

Glasba: E. W. KORNGOLD

KINO UNION TEL. 22-21

monumentalnega milijonskega velefilma po slovitom MARK TWAINOVEM romanu

Kraljevič in siromak

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri v nedeljo zaradi velike dolžine filma ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri

V nedeljo Paglavček Smeh in zabava za stare in mlade! Najnižje matinejske cene ob 10.30 uri

Filmi

Transatlantik (kino Sloga). To pot so se Nemci še dokaj dobro odrezali. Režiser Sedlm je poskrbel, da se dejanje nikjer ne zatika, opremil ga je celo z dovolj duhovitimi domislicami, pobrigal se je za nagel in nepretrgano privlačen tempo. Iztisnil je iz snovi, ki je v glavnem naslonjena na star in dobro preizkušen recept — zamenjava dveh oseb, neke vrste skrivnica, gibalo, ki skrbi za zanimive in stopnjevane zaplete — toliko, kolikor se je dalo iztisniti. Mlad šofer se vkrci v avtomobil svojega gospodarja vred na parnik, ki plove v Ameriko — in ostane na njej kot slepi potnik. Pri dramatičnem skrivanju s palube na palubo se seznanji z mladim, siromašnim dekletom. Šoferju je ime Müller; prav isto ime pa si je bil za incognito nadel mogočni finančnik Kornee (Miles). Njegov incognito pa je znan vsem na ladji; seveda poskrbi norčavo naključje, da visoka družba v siromašnem šoferju Müllerju odkrije Millerja, t. j. prezidenta Korneja. Lep soj nerodnih in zabavnih situacij se vsipa iz te zamenjave. Na koncu se vsa stvar lepo razvzlja v happy-endu. Vsi igralci so kar v redu, Viktor de Kova pa se v tem filmu sploh postavi. Lahke, prijeten film, ki bo deležen obiska. V prvi igri (ameriški enodjanki) se prav pošteno nasmejeje dvema plesnima komikom.

Nenavadna zakonska pogodba

Nezakonski otročiček kot priča proti svojemu očetu

Maribor, 11. februarja.

Pred mariborskim sodiščem se je vršila te dni zanimiva razprava, o kateri se je v mariborskih praviških krogih veliko govorilo. Vsebinska zgodba, ki se je pred sodnikom obravnavala, je prav nenavadna.

Zastaven kmečki fant, sin edinec bogatih staršev, je imel razmerje z viničarsko hčerko, ki pa ni ostala brez posledice. Ko je bilo dekle noseče, so starši planili po sinu, predložili so mu, da take neveste, ki nima ničesar, ne more pripeljati v hišo in fant je to tudi uvidel ter dekletu dopovedal. Bilo pa ga je le strah posledice, da bo oče nezakonskega otroka, ker je to smatral za veliko sramoto. Iz zadrege ga je spravila njegova prijateljica, ki mu je dejala, da bi ona že našla sebi moža, ki bi jo tudi v takem stanju vzel, seveda pa bi morala dobiti primerno doto. Fant je na predlog vesel pristal. Dekle je res našlo nekega mladega viničarja, ki se je potem sestel s posestniškim sinom. Oba sta napravila dogovor, da bo viničar prevzel nase očetovstvo otroka, ki ima priti na svet. Posestniški sin pa se je obvezal, da mu bo takoj ob rojstvu otroka izplačal 30.000 din. Dal mu je tudi pisno pobotnico, glasečo se na ta znesek.

Zgodilo se je potem vse tako, kakor je bilo dogovorjeno. Viničar in viničarjeva hči sta se vzela, po nekaj mesecih zakona je bil tudi že otrok na svetu. »Oče« se je veselil, da bo

sedaj dobil 30 jurjev, kakor je bilo dogovorjeno, pa je odšel s pobotnico k pravemu očetu. Ta pa naenkrat ni hotel o plačilu ničesar več slišati. Viničarju ni preostalo drugega, kakor sodišče, pred katero je celo zadevo spravil. Na svoje veliko presenečenje pa je zvedel, da je taka pogodba, kakor jo je on napravil s posestniškim sinom, neveljavna in da temu ni treba šteti 30.000 din, ki jih je obljubil, pač pa da ga more ložiti samo nezakonski otrok, pa potom svojega skrbnika. Pri razpravi je bila navzoča tudi mati malega otroka, ki je prinesla svoje dote pred sodišče. Med razpravo, na katero je bil povabljen tudi posestniški sin kot pravi oče otroka, so si sodnik in odvetniki malčka temeljito ogledali ter ga primerjali z njegovim nezakonskim očetom. Fama zatrjuje, da so malčku celo odpirali nstka ter so nedvomno ugotovili sličnost s posestniškim sinom, ki je pa zaenkrat vsako krivdo odločno tajil ter je zatrjeval, da v kritičnem času sploh ni imel nobenega razmerja z viničarjevo hčerko ter tudi ne more biti oče otroka. Sploh da ga takrat ni bilo v tistem kraju. Ker pa je tukaj nedvomna podobnost med malčkom in pravim očetom, povzruha pa priča tudi mati in še druge okolnosti, ne bo menda to izmikanje nič pomagalo. Ker ni mogel že »oče« priti do odškodnine, si jo bo gotovo priboril malček, ki jo gotovo tudi bolj »služi« kakor tisti, ki sklepajo take »zakonske pogodbe«.

po poznani noveli »Hotel na vodi« in po gledališkem komadu »Spiel am Bord« od pisatelja Axela Iversa. V glavni vlogi: Viktor de Kowa, Susi Lanner, Alfred Abel.

Jutri bodo v Zagrebu pokopali bivšega predsednika senata dr. Anteja Pavelića, hrvatskega politika. Politično se je pokojnik začel udejstvovati v Starčevićevi stranki prava in po njej prišel v hrvatski sabor. L. 1918 je bil podpredsednik Narodnega veča (predsednik je bil dr. Korošec) in kot tak prebral pred takratnim regentom Aleksandrom adresno, s katero se je proglasilo zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo. Po vojni je Pavelić vstopil v demokratsko stranko, po razkolu te pa se je pridružil Davidovičevemu krilu. L. 1929. pa je vstopil v vrste tistih hrvatskih politikov, ki so odobravali 6. januar. Zadnji njegov politični uspeh je bila izvolitev za prvega predsednika senata.

V skupni alpski kombinaciji pa so uspehi taki:
Alpska kombinacija: 1. Praček (Jesenice) 172.2
 točk.; 2. Žvan Lojze (Jesenice) 173.2, 3. Žvan Da-

V Štjaku je bila preteklo nedeljo velika fašistična slavnost, katere se je udeležil sam goriški prefekt. Pri tej priliki je prefekt obljubil, da bo dobila cerkev nov zvon.

Ker so dandanes štipendije silno redke in še bolj oni, ki bi si mogli privoščiti študij v tujini na lastne stroške, naj bi to v majhni meri nadomestila ekskurzija germanistov. Saj s spoznavanjem drugih držav in kultur si širimo duševno obzorje, kar je nam, kot bodočim vzgojiteljem mladine, pač potrebno.

Jasno je, da društvo osamljeno ne zmore pridivite take ekskurzije, zato se po tej poti obrača na slovensko javnost, da nam glede na težko stališče naše akademske mladine priskoči na pomoč.

Ne zavračajte naših prošelj, ki jih bomo raz-
poslali! — Klub slušateljev germanske filologije
univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

V čem sta si Ljubljana in Dunaj le podobna

Žalostni prizori z donavskega brega - „Gnile cvetke“ v Ljubljani

Primer, da so v Braziliji že večkrat zmetali v morje velike množine kave, da bi na ta način obdržali temu svojemu najvažnejšemu pridelku dostojne cene, ni osamljen, kajti podobne, na videz nerazumljive stvari se dogajajo tudi drugod po svetu, tudi v Evropi, in sicer ne ravno s kavinim pridelkom, pač pa z marsičim drugim. Tak primer so doživeli pred nedavnim na Dunaju, kjer so zmetali ogromne množine zelenjave v Donavo.

Dunajski živilski trg je prenapolnjen ne samo z domačimi pridelki, med katerimi zavzemajo odlično mesto tudi zelenjave, pač pa uvažajo tja velike množine te robe tudi iz inozemstva, posebno iz Italije. Kadar pa je kakšnega blaga na trgu le preveč, je tudi vedno manj povpraševanja po njem, zato pa tudi cene navadno zelo padejo. Januarja meseca letos so na Dunaju po naročilu italijanskih trgovcev skoro vsak dan

zmetali v vodo kar po cele automobile zelenjave

Takšno postopanje se zdi gotovo najbolj nerazumljivo rešnim ljudem, ki bi si radi privoščili vsaj zelenjave, ki si kaj drugega ne morejo. Toliko okusne špinače je n. pr. splavalo po Donavi, reveži pa prestrašeni gledajo za požrešnimi donavskimi valovi... Tu se je spet pokazal primer, da so na eni strani bogati ljudje, ki v lastno izgubo žrtvujejo ogromne vsote denarja, na drugi strani pa reveži, ki si ne morejo privoščiti za svoje skromno preživljanje niti bore zelenjave! Silno žalosten je pogled na te prestrašene reveže, ki ob bregu Donave lovijo — zelenjavo.

Mar bi jo dali revežem...

Na eni strani beremo dan za dnem, koliko tudi v Avstriji žrtvujejo za »Zimsko pomoč«, na drugi strani pa tudi ne ostanejo prikriti omenjeni žalostni prizori z donavskega brega... Med trgovci, ki mečejo zelenjavo v Donavo, je bilo zdaj le nekaj takšnih, ki so iz lastnega nagiba zdaj sklenili dati zelenjavo raje revežem, kakor pa da bi jo zmetali v vodo.

V veliko zadovoljstvo skoro vse dunajske javnosti pa je zdaj posegla vmes tudi oblast. Tržni urad je pred nekaj dnevi izdal nalog, da morajo odslej naprej trgovci vselej prijaviti tržnemu nadzorstvu, če bodo hoteli kaj svoje robe zmetati v Donavo ali jo drugače uničiti. Z velikim upanjem pričakujejo zdaj, da trgovci ne bodo več uničevali zelenjave in morda tudi drugih pridelkov, pač pa da bodo to raje darovali revežem, ki si ne morejo na trgu ničesar kupiti.

Zgube italijanskih trgovcev

V resnici je velika večina zelenjave na dunajskem trgu italijanskega izvora. Italijanski trgovci se niso ustrašili niti najhujše konkurence od drugod in še danes pošiljajo ogromne množine svoje robe tudi na Dunaj. Italijani tudi sami plačujejo prevozne stroške. Kadar pripošiljanske pošiljke na dunajski kolodvor, se dostikrat zgodi, da dunajski trgovci robe nočejo prevzeti, bodisi da njena kakovost ne ustreza dogovoru ali pa da je predraga. Avstrijski trgovci nujno sporoče ob takšnih primerih v Italijo, da je cena tem pridelkom na dunajskem trgu silno padla in da zato pošiljk ne morejo

sprejeti. Ker pa Italijani vedo, da bi imeli morda še večjo izgubo, če bi njihovo blago spet na njihove stroške romalo nazaj v Italijo, kratkoma sporoče dunajskim trgovcem, naj robo uničijo, kar naj se zgodi v navzočnosti kakšnega zastopnika dotičnega italijanskega trgovca. V letošnjem januarju so na Dunaju zmetali v Donavo že najmanj deset vagonov italijanske zelenjave. Med italijanskimi izvozniki so celo tudi takšni, ki so samo letos že imeli na ta način do 10.000 dinarjev izgube samo na dunajskem trgu. Že ta številka sama dovolj zgovorno pove, koliko zelenjave spravijo Italijani na Dunaj.

Začelavci v lastni hiši

Kakor pri vsaki stvari, posebno pa še med premetenimi trgovci, pa je vedno tudi nekaj takšnih, ki odlično znajo izrabiti vsako priliko v svojo korist. Je že res, da so trgovci pač trgovci, vendar si vsega tudi ne smejo dovoliti že zato ne, ker dostikrat s tem kršijo stanovsko tovarništvo. Vzemimo tale primer: Na dunajski kolodvor pride italijanska pošiljka česarokoli. Kupec s pošiljko ni zadovoljen — naj bo vzrok kakršenkoli že — in sproči svojemu prodajalcu v Italiji, da robe ne prevzame. Italijan se ustraši velikih stroškov, ki bi jih imel s tem, da bi blago romalo nazaj v Italijo, ali pa mu ga avstrijske carinske oblasti niti ne dovolijo poslati nazaj, ker se ni plačala carina. Ker pa morajo biti tudi na carinarnici računski čisti, kratkoma stavijo robo v prodajo komurkoli in sicer vsaj tako drago, kolikor bi bilo treba plačati carine in prevoznine. To priliko izrabijo kak trgovci ali celo šušmar, kupijo blago in ga nato prodajo tako poceni, da lahko učinkovito tekmuje z drugimi trgovci, ki robe niso mogli dobiti tako silno poceni. In če potem oblast takšne umazane konkurence ne prepove ali če je tudi takšni trgovci-šušmarji sami ne marajo opustiti, se pošteni trgovci res popolnoma upravičeno lahko pritožujejo nad takšnimi začelavci v lastni hiši. Dostikrat pa se je tudi že zgodilo, da ljudje, ki znajo takšno priliko tako »lepo« izrabiti, niti niso poklicni trgovci in zato tudi nimajo pravice takšne robe prodajati.

„Gnile cvetke“ v Ljubljani

Po takšne primere pa ni treba hoditi daleč tja na Dunaj. Imamo jih na žalost in na veliko ogorčenje poštenih trgovcev tudi v sami Ljubljani. Ne gre tu toliko ravno za zelenjavo, pač

pa v prvi vrsti za italijanske pošiljke cvetlic. Že precej časa pošiljajo italijanski vrtnarji cvetice v Ljubljano, zadnje čase pa se zdi, kakor da je italijansko zaupanje v ljubljanski cvetlični trg precej padlo. Za to pa ne nosijo krivde Italijani sami, čeprav tudi cene, ki so jih postavili svoji robi, niso nič manjše kot v prejšnjih letih. Krivi so tega v prvi vrsti nekateri brezvestni trgovci, včasih se celo ne trgovci, ki na ljubljanskem kolodvoru kupijo na razpolago stavljene italijanske pošiljke cvetja, ki ga lahko prodajajo dosti ceneje kot pošteni poklicni cvetličarji, ki morajo plačati tudi vse ostale stroške v zvezi z naročilom v Italijo. Pričela se je umazana konkurenca, ki je imela za posledico, da dobro zaslužijo le gotovi brezvestneži, ki ljubljanskim poklicnim cvetličarjem najraje ne bi pustili niti dihati. To je tipičen primer stanovske nezavednosti, ali pa celo primer, kako lahko trgovci, ki si je pravico do pridelave in prodaje cvetja priborili s primernim znanjem in z vsemi predpisanimi dokumenti in izpiti, izkorišča človek, ki se za kakšno dovoljenja nikdar ni niti zanimal... Poklicni trgovci s cvetjem niso prizadeti samo s tem, da na ta način mnogo manj prodajo, pač pa morajo dostikrat delati le za nekaj par, ki jih je premalo, da bi z njimi pokrili vse svoje stroške in povrh še davek, ki ne počaka... Pri vsem tem pa morajo neprestano od svojih kupecv slišati: »Uh, pri vas so pa najlepši res preveč dragi, tam jih pa dobim za skoraj cel dinar ceneje...«, in podobno.

Razmere, ki so se med ljubljanskimi vrtnarji in poklicnimi cvetličarji zadnje čase od sebe poslabšale, gredo v veliki meri na račun delstva, da ta stan ne uživa nobene zaščite in da svojih, nekdanj s trudom pridobljenih pravic ne morejo izdati. Dostikrat so se ljubljanski cvetličarji obrnili na pristojna mesta, da si zagotove svoje pravice in da dobe tudi vsaj nekaj zaščite. Še vsi poskusi pa so se dozdaj ponesrečili. Zato pa se dogajajo tudi takšni žalostni primeri, kakor jih zgoraj navajamo.

... in ugled Ljubljane?

Na drugi strani pa gre ravno pri tem tudi za vprašanje, kakšen ugled si bo Ljubljana pridobila pri italijanskih trgovcih, če bo šlo to tako še naprej.

Ljubljana in Dunaj, kako sta si zelo podobna vsaj v tem, da v obeh mestih, čeprav na svoj način, začelavci in šušmarji jemljejo že tako skromni košček kruha poštenim ljudem izpod roke!

Tudi med ljubkimi, dišečimi rožami je torej nekaj gnilih »cvetk« ki jih bo kmalu treba »obrezati«, da ne propadejo še ostale...

Filmska dvojčka Billy in Bobby Mauch

igrata glavni vlogi v zanimivem zgodovinskem filmu »Kraljevič in berač«, ki je narejen po istoimenskem slavnem romanu ameriškega mojstra Marka Twaina in je preveden tudi v slovenščino. Dvojčka Billy in Bobby nista zgolj običajno reklamno filmsko otroško čudo, marveč izborna igralca, ki sta se izkazala že v nekaj filmih. Roman »Kraljevič in berač« in z njim seveda tudi film, temelji na usodni zamenjavi berač in kraljevega sina, ki sta si po čudnem naključju dočela podobna in zamenjata svoji življenjski vlogi. Ob tej zgodbi dveh podobnih otrok iz najnasprotnjših socialnih slojev je film o »Kraljeviču in beraču« sijajna, nazorna slika razburjenega 17. stoletja v Angliji z njegovimi boji, z nastajanjem angleškega svetovnega cesarstva, z bliščem in revščino porajajočega se milijonskega mesta Londona. Iz predmetnega brloga nas napeto dejanje vodi v skrivnosti kraljevega dvora in njegovih spletk, od revščine in lakote in razčepanosti nas prestavlja v sredo veličastnih obredov kraljevega kronanja in njegovega razkošja. Filmska dvojčka, ki ju vidimo na sliki, tvorita središče, okoli katerega se pleče to veličastno dejanje. Film prica, kako je mogoče v ozadju izmišljene zgodbe prikazati stvarno podobo do-

be, v katero je zgodba postavljena. S tem dobiva umetniško delo trajnejšo in resničnejšo veljavo, ker ne služi le zabavi, marveč tudi čemu drugemu.

„Pet resnic“

Med vsemi izjavami, ki jih imajo navadno dati visoke osebnosti ob priliki kakšnega važnejšega dogodka, ali pa recimo ob nastopu novega leta, je posebno značilna tista, ki jo je dovolil objaviti v časopisu francoski minister François Poncet. Izjava obsega tehle »pet resnic«:

1. Največja nesmiselnost je, da vse države danes tako strahotno tekmujejo v oboroževanju, ki v resnici ni nič drugega kot tekma v tem, kdo bo preje doživel svoj polom.

2. Nič manj nesmiselno je, žrtvovati vse to oboroževanje vojni, ki se ne bo tako hitro nehala in ki bo najbolj krvava, kar jih je bilo do danes, ter bo požrla ne samo premaganca, pač pa tudi zmagovalca.

3. Čeprav si vsaka država tako želi, da bi se čim bolj približala takšnemu stanju, da bi se mogla sama vzdrževati in ne bi iskala podpore in opore pri sosedih, je vendar neprimerno večje vrednosti stremenje k normalnemu mednarodnemu življenju.

4. Povrnitev k normalnemu gospodarskemu življenju je možna le na podlagi popolnega političnega pomirjenja, h kateremu mora doprinesiti vsak svoj delež.

5. V vseh civiliziranih državah vsi pametni ljudje odločno zavračajo vsako misel na vojno.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 12. febr.: 12. Druga za drugo plošča hita, pa vsaka za boljšo voljo skrb — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Druga za drugo plošča hita, pa vsaka za boljšo voljo skrb — 14. Napovedi — 17. Za delopust (Igra Radijski orkester) — 17.40 Vpliv svetovne vojne na razvoj letalstva (g. Janko Colnar) — 18. Za zabavo in za ples — Igra Sramel kvartet učiteljskih abiturientov — 18.40 O smernicah racionalnega gozdnega gospodarstva s posebnim ozirom na javna dela 11. predavanje (g. inž. Karel Tavčar) — 19. Napovedi poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20. O zunanjih politiki (g. urednik dr. Al. Kuhar) — 20.30 Takisto bo »Pavilhe« pisal / resnično bodo sliko risal / srčno metaje strele bistro / v pisane, doktorje, ministre / budoč zaspance krmečjave / bijoč poslanec samoglave / nemškutarje in narodnjake / če bodo delali napake... — Zabaven in zelo poučen prerez Levstikovskega salijevga lista »Pavilhe« iz leta 1810. Za pisan večer priredil Niko Kuret. Sodelujejo člani rad. igral. družine ter Jožek in Ježek. — 22. Napovedi, poročila — 22.20 Za vesel konec (Igra Rad. orkester).

Drugi programi

Sobota, 12. febr.: Belgrad: 20.00 Nar. gl. — 21.00 Prenos Mozartove opere »Figarova svatba« iz milanskega Seale. — Zagreb: 20.00 Opera. — Dunaj: 19.10 Simfoniki — 20.00 Orkester in sramel — 21.30 Plošče — 22.15 O filmu — 22.55 Kvartet. — Budimpešta: 20.00 Opereta »Zoročanka iz Hamburga« — 22.15 Plesna gl. — 23.00 Vojaška godba. — Rim-Bari: 16.00 Simf. konc. — 21.00 Mozartova opera »Figarova svatba«. — Praga: 19.15 Zabavni program — 21.30 Operetna gl. — 22.30 Jazz. — Varšava: 20.00 Nar. gl. — 21.00 Prenos iz milanske Seale (Mozartova opera »Figarova svatba«). — Sofija: 19.00 Nar. gl. — 19.25 Jazz — 20.00 Vok. konc. — 20.45 Cel. — 21.15 Simf. gl. — 22.00 Opera gl. — 22.40 Lalka in plesna gl. — Berlin: 19.00 Plesna gl. — 20.00 Glasba tujih dežela — 21.00 Vojaška godba. — Königsberg-Lipsko-Köln: 19.10 Plesni večer. — Vratistava: 20.00 Orkester in zbor.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak

19. Milesa Hendona in Edwarda so prijeli dvorni stražarji. V tem trenutku se je že pojavil tudi poveljnik kraljeve straže. Zdjaj je Hendon spoznal, da je ta »kralj norceve« v resnici — pravi kralj! Mlada, brhka gostilničarka, ki se je v Hendona zaljubila, ga je tudi osvobodila, on pa je z vso vmeno začel zalezovati zločinskega poveljnika kraljeve straže.

ROBERT LORD

8

POD ČRNO KRINKO

»Živijo, dečko!« mu je odzdravil Frank. Ko je Ruth zagledala sinčka, ji je kar sapo zaprlo: »Za božjo voljo, Buddy, kakšen pa si? Saj si ves umazan!« Mali je naredil šobo in se stisnil za očeta, kakor bi iskal varstva pred njeno strogostjo. »Dobro, dobro,« je dejal Frank, »le počakaj, ga bova že tako umila, da bo spet dolevku podoben.« »Veš, očka, težko je bilo...« »In kako se je končala tekma?« je vprašal Frank malega nadobudnega športnika. »Premagali smo jih,« je odvrnil Buddy zmagovalno. Ruth je počasi spet postala dobre volje in z vso ljubeznijo gledala sinčka, ki je že hitel pripovedovati dalje: »Ko smo izgubili loto, je bilo razmerje 63 proti 40! Veš, kako dobro smo se držali!« »Za božji čas, tudi hlače si raztrgal! Poglej ga, Frank...« se je spet razjezila Ruth, ko je videla, da od sinkovih hlač kar vise krpe. »Mama, nikar se ne jezi! Muggy mi je podstavil nogo. Padel sem in raztrgal hlače. Zato sem ga pa tudi čisto po predpisih mahnil...« »Ko sem bil jaz otrok, sem bil ravno tak,« ga je skušal opravičiti Frank nejevoljni ženi. »Pa kaj, si mu jo dobro prisolil?« se je hitro obrnil spet k sinku. »Zdi se mi, da sem ga dobro oplazil. Poglej, tu se mi pozna, ko mi je vrnil!« je pokazal na črnico pod očesom. »Vaša igra je postala surova, fantički,« se je začela pritoževati Ruth, ko je zagledala veliko črnico pod sinkovim očesom. »Saj to ni nič,« se je razkoračil Buddy. »Da si ti videla, kako sem ga. Vidiš, takole, levo, bumf, desno tresk, in zdaj si

doma deva obkladke. Da, da, to je resna stvar! Najbrž je pozabil, da sem jaz Taylorjev!«

V živahnem razgovoru so tako vsi trije prišli do svoje hišice na Bower Hillsu, ki sta jo Frank in Ruth tako lepo uredila.

Kratke lesene stopnice so držale na verando pred hišo. Tu je bilo nekaj udobnih slamatnih naslanjačev in miza, pregrnjena s čipkastim prtom, ki ga je izdelala Ruth še kot dekle na očetovi farmi v Texasu. Velika steklena vrata so držala v prednjo sobo. Hišica je vsega imela štiri sobe. Ena je bila podstrešna in so se do nje vzpenjale ozke stopnice. Sobe so bile sicer skromne, pa zelo okusno in lepo urejene. Na vsaki najmanjši stvarci je bilo videti, kako imajo Ruthine oči dober okus. Ker je bilo Franku tudi za udobnost, je kupil nekaj naslanjačev, da je takole zvečer po delu lahko zaslužen malo polenaril.

Ruth je takoj začela pripravljati večerjo. Miza je bila že pogrnjena. Frank je veselo trkljal s prsti po mizi...

»Dobre volje si, Frank, ne?« ga je vprašala Ruth. »Nekaj ti bom povedal, toda prej spravi v red tega zamazanega Indijanca...«

»Buddy, brž v kopalnico... Očka ne more jesti, če si ti tako umazan pri mizi.«

Prav hitro je bil Buddy spet zal dečko. Ruth ga je na gladko počesala. Njegove oči so vprašujoče gledale očeta. V očetu je, kakor menda vsak otrok, videl vso popolnost, ki jo je treba prej ali slej doseči.

»Večerja je na mizi. Prosim, vzemi...«

»Hvala...« Frank si je vzel na krožnik kos mesa, ga začel rezati, medtem pa je že pripovedoval, kakor da to, kar govori, ni čisto nič važno.

»Veš, tako mislijo naši delavci, da bom jaz postal nadzornik! Prepričani so vsi od kraja, da sem ravno jaz najboljši delavec...«

»Kako? Nadzornik?... Kaj pa s Thomasom Smithom?« se je začudila Ruth.

»On je prav danes postal višji nadzornik. Njegovo mesto je ostalo prazno in ga mora zasedeti eden od nas.«

»Frank! Dragi, ali misliš, da je to sploh mogoče, da bi ti postal nadzornik? To je vendar največje povišanje, ne res?«

»No, ni ravno najvišje napredovanje,« je odvrnil Frank in za trenutek odložil vilice in nož. »Vsekakor pa je to lepo napredovanje.«

»Očka, to bi bilo nekaj velikega,« se je oglasil mali Buddy. »Tako po večerji moram povedati Muggyju! On je toliko ponosen na to, da je bil nekaj njegov stric nekoč neke nadzornik... Uh, to ga bom zbudil!«

»Premagali bomo mi vse tiste Muggyove strice, nič se ne boj!« se je pošalil Frank.

»Frank, tako sem srečna! Če bi bila to prej vedela, bi bila pripravila majhno gostijo za gospoda nadzornika!«

Od sreče ga je poljubila na čelo, on pa jo je mehko potrepil po rami. Nato so spet nadaljevali z večerjo.

»Oh, od zdaj naprej bomo večkrat kaj slavili, Ruth!«

Mala, srečna družina je hitro povečerjala. Buddy ni mogel zdržati niti trenutka več, da ne bi hitel iskat Muggyja in mu povedal veliko novico, s katero ga je mislil za vselej poraziti.

Ruth je odšla v kuhinjo, da pomije in pospravi posodo od večerje. Sobna vrata so bila nastežaj odprta. Frank je sedel v naslanjaču in poslušal, kako Ruth veselo poje pesem z daljnih poljan v Texasu.

Bil je preveč srečen, da bi mogel dalj časa sedeti mirno in sam. Vstal je in šel v kuhinjo k Ruthi in tam — na njeno veliko veselje — prijel za delo. Videti mu je bilo na obrazu, kako otroško vesel in razigran je. Jemal je krožnike in jih brisal z veliko krpo. Ruth se mu je muzala in mu podajala mokre krožnike.

Frank ravno ni bil tako zelo spreten v tem poslu. Prav nič ni bilo čudno, če mu je zato krožnik ušel iz rok in se s treskom razbil na kamenitih kuhinjskih tleh.

»No, no, kaj mi uničuješ posodo,« se je za šalo razjezila Ruth.

»Nič se ne boj. Ko postanem nadzornik, ti bom kupil stroj za čiščenje krožnikov. To se vendar ne spodobi, da bi nadzornikova žena sama pomivala posodo...«

»Kdaj pa boš za gotovo zvedel, če si postal nadzornik?«

»Ze jutri... Poslušaj, Ruth, kupil ti bom tudi nov plašč.«

»Glej ga, glej, kako je postal zapravljiv!«

»Morda se nam posreči tudi to, da prodamo svoj stari avtomobil in si kupimo novega?«